

Occupational Disease

โรคจากการประกอบอาชีพ

Montakarn Saimongkol – Asst.TQM Manager

- 08 December 2023 -

ความหมายตาม พรบ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ และโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

“โรคจากการประกอบอาชีพ (Occupational Disease)”

หมายความว่า โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผล เนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพ

“โรคจากสิ่งแวดล้อม (Environmental Disease)”

หมายความว่า โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดขึ้นจากหรือเป็นผล เนื่องมาจากมลพิษ

“โรคที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงาน (Work Related Disease)”

หมายความว่า โรคที่ไม่ได้เกิดจากการทำงาน โดยตรงแต่การทำงานมีส่วนทำให้โรคมีการเปลี่ยนแปลงแย่งลง หรือกระตุ้นให้เกิดอาการขึ้น หรือการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคขึ้น การสัมผัสสิ่งคุกคามเป็นปัจจัยหนึ่งในหลายปัจจัยที่ทำให้เกิดโรค เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างเป็นสาเหตุ

โรคจากการประกอบอาชีพ แบ่งตามชนิดของสิ่งคุกคาม

1. ทางกายภาพ (Physical)
2. ทางเคมี (Chemical)
3. ทางชีวภาพ (Biological)
4. การยศาสตร์ (Ergonomics)
5. จิตสังคม (Psychosocial)

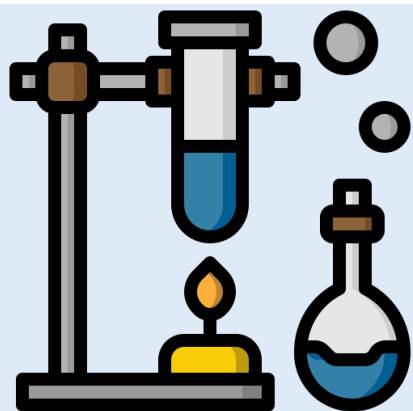

Occupational Disease : Chemical & Ergonomics

โรคจากการประกอบอาชีพ : ทางสารเคมี และ การยศาสตร์

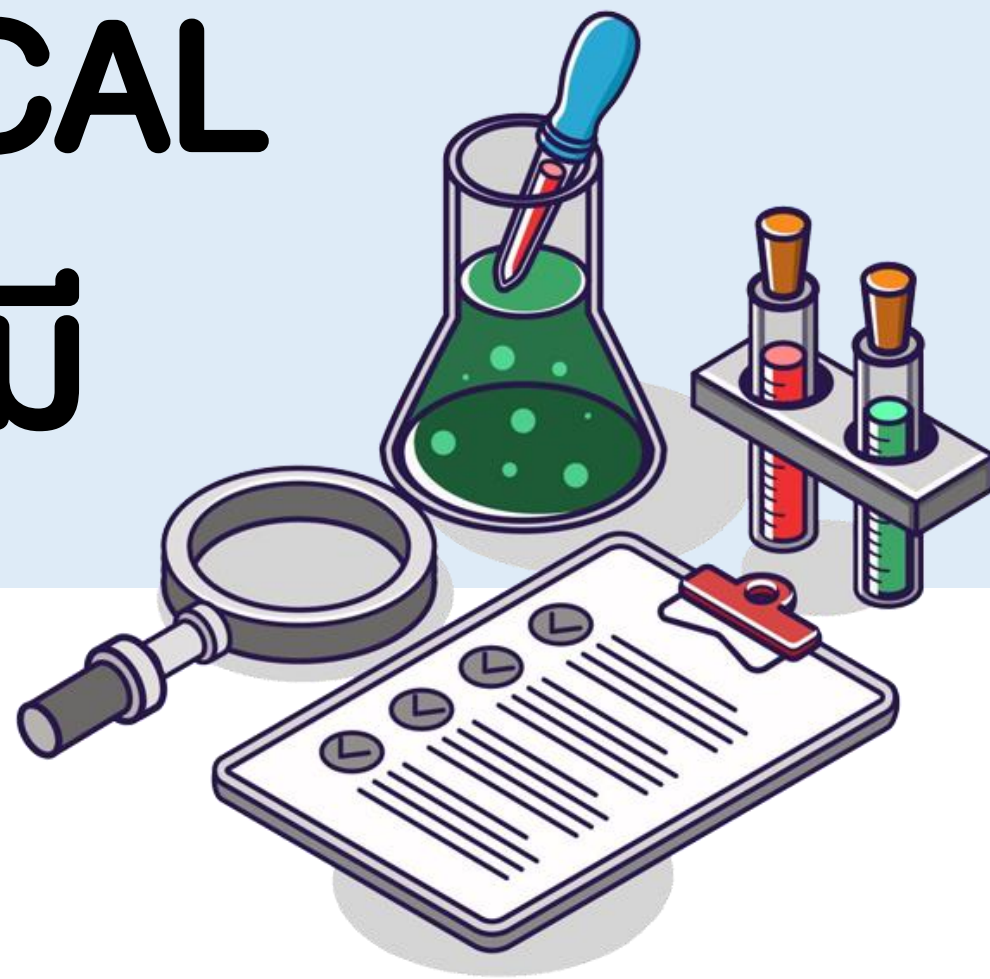
Montakarn Saimongkol – Asst.TQM Manager

- 08 December 2023 -

CHEMICAL

ทางเคมี

สิ่งคุกคามทางเคมี (Chemical Health Hazards)

หมายถึง สิ่งแวดล้อมการทำงานที่มีการใช้สารเคมีในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการทำงาน และมีโอกาสเกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ผู้ปฏิบัติงาน

- Routes of Exposure
- Inhalation
- Skin contact

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- 1) เกิดการขาดอากาศหายใจ
- 2) เกิดการระคายเคือง
- 3) เกิดอันตรายต่อระบบการสร้างโลหิต
- 4) เกิดอันตรายต่อระบบประสาท
- 5) อันตรายต่อระบบหายใจ
- 6) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
- 7) เกิดมะเร็ง

การจัดการข้อมูลสารเคมีที่ใช้

- มีการจัดเก็บข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมีที่ใช้ที่เรียกว่า Material Safety Data Sheet (MSDS)
- เก็บไว้ในแต่ละแผนก/หน่วยที่มีการใช้สารเคมี และมีอยู่ที่ ศูนย์รวมข้อมูลเคมีภัณฑ์ที่ใช้ทั้งหมด

การป้องกันและควบคุม

- การป้องกันที่แหล่งกำเนิดของสารเคมี
- การป้องกันที่ทางผ่านของสารเคมี
- การป้องกันที่ตัวบุคคล หรือผู้รับ

การป้องกันที่แหล่งกำเนิดของสารเคมี

- 1) เลือกใช้สารเคมีที่มีอันตรายน้อยกว่าแทน
- 2) แยกกระบวนการทำงานที่มีการใช้สารเคมีออกต่างหาก
- 3) จัดให้มีที่ปกปิดแหล่งของสารเคมีให้มิดชิด
- 4) ติดตั้งระบบดูดอากาศเฉพาะที่
- 5) บำรุงรักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ปลอดภัยพร้อมใช้
- 6) จัดเก็บสารเคมีที่ถูกต้องปลอดภัย

การป้องกันทางผ่านของสารเคมี

- 1) การรักษาสถานที่ทำงานให้สะอาด ไม่เป็นที่สะสมของฝุ่น สารเคมี ซึ่งสามารถฟุ้งกระจายได้เมื่อมีลมพัด
- 2) ติดตั้งระบบระบายอากาศทั่วไป เช่น ประตู ช่องลม หน้าต่าง ระบายอากาศ หรือมีพัดลมช่วย
- 3) การเพิ่มระยะห่างของแหล่งกำเนิดสารเคมีกับผู้ปฏิบัติงาน

การบริหารจัดการ

- 1) ตรวจสอบระดับหรือความเข้มข้นของสารเคมี
- 2) ลดชั่วโมงการทำงานกับสารเคมีอันตรายให้สั้นลง
- 3) มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ปฏิบัติงาน
- 4) ตรวจสอบสภาพร่างกายของบุคลากร
- 5) บริเวณที่มีการใช้สารเคมี ควรมีก๊อกน้ำ อุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การป้องกันที่บุคคล

- 1) ให้ความรู้ อบรมบุคลากร ให้ทราบถึงอันตรายจากสารเคมี วิธีการใช้และการป้องกัน
- 2) การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล แต่ละชนิดที่ เหมาะสมกับงาน

Ergonomics

การยศาสตร์

สิ่งคุกคามทางการยศาสตร์ (Ergonomics)

หมายถึง สิ่งคุกคามสุขภาพที่เกิดขึ้นจากท่าทางการทำงานที่ ผิดปกติ หรือฝืนธรรมชาติ

Ergonomics คำที่มาจากภาษากรีก

"ergon" แปลว่า งาน (work)

"nomos" แปลว่า กฎตามธรรมชาติ (Natural Laws) รวมกันเป็นคำว่า "ergonomics" หรือ "laws of work" ที่แปลว่ากฎของงาน ซึ่งเป็นศาสตร์ หรือวิชาการที่เป็น การปรับเปลี่ยนสภาพงานให้ เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน

ประโยชน์ของการยศาสตร์

1. ช่วยลดความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการทำงาน
2. ลดอุบัติเหตุจากการทำงาน
3. ความเมื่อยล้าจากการทำงานลดลง
4. ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
5. ก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตในงาน
6. ลดค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานรวมถึงการฝึกอบรม

สิ่งคุกคามทางการยศาสตร์ ที่พบบ่อย

- การยก เคลื่อนย้ายผู้ป่วย หรือวัสดุ สิ่งของอย่างไม่ เหมาะสม
- การยืนทำงานเป็นเวลานาน
- การนั่งทำงานเป็นเวลานาน

ผลกระทบต่อสุขภาพ

เกิดความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูกโครงร่าง (Musculoskeletal disorders: MSDs)

- โรคปวดหลังส่วนบั้นเอว (Low back pain)

เอ็นอักเสบ (Tendinitis)

- เอ็นและปลอกหุ้มอักเสบ (Tenosynovitis)

- กลุ่มอาการอุโมงค์คาร์ปาล (Carpal Tunnel Syndrome: CTS)

การป้องกันและแก้ไขปัญห

- 1) หลักการทั่วไปในการยก เคลื่อนย้ายวัสดุ สิ่งของ หรืออุปกรณ์ เครื่องใช้
- 2) ใช้โต๊ะที่สามารถปรับระดับได้เพื่อเกิดความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน
- 3) จัดให้มีราวพิงหลัง หรือที่พยุงเท้า กรณีที่ต้องยืนทำงาน
- 4) เมื่อต้องยืนทำงานเป็นระยะเวลานานบนพื้นแข็งควรใช้แผ่นยาง หรือพรมรองพื้นที่มีความนุ่ม
- 5) จัดวางเครื่องมือ วัตถุติด และวัสดุอื่น ๆ บนโต๊ะทำงานตาม ความถนัดของการใช้งาน

ตัวอย่างโรคจากการทำงาน

โรคพิษสารหนู (Arsenic poisoning)

The effects of arsenic in drinking water
Skin damage of slow arsenic poisoning
in one Bangladesh victim.

พิษจากสารปรอท

วันที่ 27 กรกฎาคม 2556 เกิดอุบัติเหตุน้ำมันดิบรั่วไหลจากเรือบรรทุกน้ำมันสัญชาติโอมาน ระหว่างกำลังถ่ายน้ำมันดิบลงท่า
กลางทะเล เพื่อส่งเข้าคลังน้ำมันของบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (พีทีทีซีจี) ในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
จ.ระยอง เบื้องต้นระบุว่า มีน้ำมันกว่า 5 หมื่นลิตรรั่วไหลลงสู่ทะเล ยิ่งไปกว่านั้นกระแสน้ำที่เชี่ยวกรากได้พัดคราบน้ำมัน
กระจายออกไปทั่วบริเวณอย่างน้อย 15 กิโลเมตรอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคราบน้ำมันที่เคลื่อนตัวเข้าหมู่เกาะเสม็ด บริเวณ
ชายหาดอ่าวพร้าวและหาดบ้านเพ ทำให้หาดทรายสีขาวสวยงามกลายเป็นหาดสีดำส่งกลิ่นเหม็นแสบจมูกในทันที

พิษจากแก๊ส (Gas)

10 มิถุนายน 2556 โรงไฟฟ้าชีวมวล จ.ตรัง แก๊สรั่วสาเหตุจากเตาเผาที่เล็กเกินไป เมื่อมีเชื้อเพลิงมากเกินไปทำให้การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ และต้องใช้แรงงานคนขึ้นไปเช็ย ทำให้สูดดมแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์จำนวนมากจนเสียชีวิต

วันที่ 17 ก.ค.57 สารบิวทิล อะคริเลต (Butyl acrylate) รั่วไหลจากบริเวณทำเรือแหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี เกิดแก๊สฟุ้งกระจาย จนต้องอพยพชาวบ้านในชุมชนบ้านนาใหม่ และนักเรียนใกล้เคียงออกจากพื้นที่ โดยมีผู้ป่วยที่สูดดมแก๊สและเกิดอาการแสบตา แสบจมูก คลื่นไส้

โรคกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงาน

สัปดาห์จะเป็นโรคปวดหลังจากการทำงาน

อุบัติเหตุจากการทำงานอื่น ๆ

แท่นพิมพ์ดูดแขนคนงาน

หมองดาวยพราะงู

หินเจียรแตก

มือติดในเครื่องบด

ท่อนเหล็กเสียบหัว

ไฟฟ้าแรงสูง

โรคจากการทำงานอื่น ๆ

(ยังไม่มีกำหนดในบัญชีรายชื่อโรคจากการทำงานไทย)

- กลุ่มอาการป่วยจากอาคาร (Sick building syndrome; SBS)
- โรคภูมิแพ้สารเคมี (Multiple chemical sensitivity; MCS)
- โรคจากการทำงานออฟฟิศ (Office syndrome)
- โรคตาจากการทำงานกับคอมพิวเตอร์ (Computer vision syndrome)
- โรคทำงานหนักจนตาย (Karoshi disease)
- การฆ่าตัวตายจากการทำงาน (Suicide)
- ทำงานหนักจนเส้นเลือดหัวใจตีบ (Myocardial infarction)

ตัวอย่างกรณีทางสิ่งแวดล้อมในไทย

- เสียงดังรอบสนามบินสุวรรณภูมิ
- ตะกั่วปนเปื้อนน้ำที่ห้วยคลิตี้ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี
- มลพิษรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง
- แดดเมี่ยมปนเปื้อนข้าวที่ห้วยแม่ดาว อ.แม่สอด จ.ตาก
- แก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์โรงไฟฟ้าถ่านหิน อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง
- ไฟไหม้โกดังเก็บเอกสารที่ทำเรือคลองเตย
- กรณีภัยพิบัติสึนามิ ที่จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน

สุขภาพ

การทำงาน / สิ่งแวดล้อม

สูงอายุ / พฤติกรรม / พันธุกรรม

- โรคจากการประกอบอาชีพ
- โรคจากสิ่งแวดล้อม

- โรคที่เกี่ยวข้อง
- Work Related Disease
- Work Aggravated Disease

- โรคทั่วไป

QR CODE

Thank You!